

Obsah

IKONY	3
ÚVOD	9
1 — CHARAKTERISTIKA DANÉHO ZNEVÝHODNĚNÍ	11
1.1 Vymezení pojmu oslabení kognitivního výkonu	11
1.2 Vymezení mentálního postižení	13
2 — DOPADY ZNEVÝHODNĚNÍ NA VZDĚLÁVÁNÍ	14
2.1 Žák s oslabením kognitivního výkonu	14
2.2 Žák s mentálním postižením	15
3 — PEDAGOGICKÁ DIAGNOSTIKA ŽÁKA	18
3.1 Pozorování	19
3.2 Rozhovor	20
3.3 Analýza výsledků činností	21

3.4	Současné trendy v pedagogické diagnostice	21
3.5	Stupně podpory v návaznosti na diagnostiku žáka	21
4	— KAPITOLY PODPŮRNÝCH OPATŘENÍ	24
4.1	Individuální vzdělávací plán	24
4.2	Metody výuky	43
4.2.1	Kooperativní učení	43
4.2.2	Metody aktivního vyučování	45
4.2.3	Strukturalizace výuky	47
4.2.4	Strukturování komplexních úloh do menších celků	51
4.2.5	Individuální práce se žákem	54
4.2.6	Podpora motivace žáka	58
4.2.7	Prevence únavy a podpora koncentrace pozornosti	63
4.2.8	Rozložení učiva z důvodu těžkého deficitu	65
4.2.9	Rozložení učiva pro žáky ohrožené předčasným odchodem ze vzdělávání	68
4.3	Úprava obsahu a výstupů vzdělávání	70
4.4	Organizace výuky	77
4.4.1	Úprava režimu časová, místní	77
4.4.2	Vzdělávání v jiném než školním prostředí	80
4.5	Předměty speciálněpedagogické péče	82
4.5.1	Rozvoj grafomotorických dovedností	82
4.5.2	Zdravotní TV	90
4.5.3	Nácvik sociální komunikace	107
4.5.4	Logopedická péče	110
4.5.5	Rozvoj jazykových kompetencí	119
4.5.6	Nácvik orientace v prostoru	123
4.5.7	Výuka prostřednictvím augmentativní a alternativní komunikace (AAK)	125
4.6	Pedagogická intervence	130
4.6.1	Posilování sluchové a zrakové percepce	131
4.6.2	Podpora rozvoje myšlenkových operací	135
4.6.3	Trénink koncentrace pozornosti	139
4.6.4	Nácvik sebeobslužných dovedností	142
4.6.5	Nácvik orientace v čase	145
4.6.6	Rozvoj exekutivních funkcí	148
4.6.7	Trénink paměti	151
4.6.8	Intervence nad rámec běžné výuky	155
4.7	Uzpůsobení forem komunikace	157
4.8	Personální podpora	163
4.9	Hodnocení	167
4.10	Pomůcky	178

4.10.1 Audioknihy	190
4.11 Prodloužení délky vzdělávání	192
4.12 Podpůrná opatření jiného druhu	194
4.12.1 Podpora žáka ve školském zařízení	194
4.12.2 Práce s třídním klimatem	196
4.12.3 Opatření respektující zdravotní stav žáka	198
4.12.4 Spolupráce rodiny a školy	200
4.12.5 Mimoškolní pobyty	203
4.12.6 Jiná podpůrná opatření intervenčního charakteru	207
4.12.7 Využití metody videotréninku interakcí	214
ZÁVĚR	217
LITERATURA	219
SEZNAM POUŽITÝCH OBRÁZKŮ	230
SLOVNÍK ODBORNÝCH POJMŮ	232

Úvod

Vážené paní učitelko, vážený pane učiteli,

do rukou se vám dostává dílčí část Katalogu podpůrných opatření – zaměřená na žáky s potřebou podpory ve vzdělávání z důvodu mentálního postižení nebo odložení kognitivního výkonu...

Katalog začíná text uvádějící Katalog podpůrných opatření s vrocením 2015. Od té doby stač gregoriánský čas vyrušat listy z patery svých kalendářů a hle – v rukou držíte katalog se stejným názvem a velice podobným složením autorského týmu, leč s vrocením 2020. Či se tedy v předkládaném Katalogu tak nového a jiného, že si zasloužil být znovu vydán?

Tak především, text je přepracován – na jednu stranu doplněn, na stranu druhou proškolen, ale především aktualizován v duchu stávající legislativy, takže se stává pro „opotevřelý“ – převážně učitele běžné školy – komfortnějším a více přátelským (tj. „friendly“, jak se obvykle psát v katalogích hotelů a penzionů pro našince i přespolní).

Předchozí Katalog vycházel v mnohém RVP ZV s přílohou LMP (lehké mentální postižení); tato opora Katalogu je však dnes již – pohřbena – minulostí. Nové řešení PO (podpůrných opatření) strneje dohromady aktuálně využívanými vyhláškami a zavedenými formalitami.